

جهاد کشاورزی در سال پر چالش چه کارنامه‌ای را ثبت کرد؟

رشد ۳۲ درصدی ارزش صادرات محصولات کشاورزی

در حالی که بخش کشاورزی ایران با مشکلاتی مانند واردات بی رویه و کمبود نهادهای خصوصی دست و پنجه نرم می‌کند، گزارش یکساله وزارت جهاد کشاورزی از رشد قابل توجه

۵.۶ درصدی ارزش افزوده و افزایش ۳۲ درصدی ارزش صادرات محصولات کشاورزی حکایت دارد. این موفقیت در سایه افزایش بهره‌وری، کاهش ضایعات و توسعه صادرات محقق شده است.

رشد اقتصادی در مزرعه

ارزش افزوده بخش کشاورزی به رشد ۵.۶ درصدی رسید

• براساس گزارش عملکرد یکساله وزارت جهاد کشاورزی، ارزش افزوده بخش کشاورزی با رشد ۵.۶ درصدی همراه بوده که از افزایش بهره‌وری در واحد سطح، کاهش ضایعات و در نهایت افزایش تولید ناشی شده است. این رقم، نشان‌دهنده تحرک مثبت در یکی از بخش‌های پایه‌ای اقتصاد کشور است.

شکستن رکورد در تراز تجاری

ثبت مازاد تجاری ۳ میلیارد دلاری برای بخش کشاورزی

• برای اولین بار، تراز تجاری بخش کشاورزی با مازاد ۳ میلیارد دلاری مواجه شده که حاصل افزایش صادرات و کاهش واردات است. ارزش صادرات با رشد خیره‌کننده ۳۲ درصدی به ۱۷.۵ میلیارد دلار رسید، در حالی که ارزش واردات با کاهش ۲ درصدی همراه بود.

خودکفایی در راه است

تولید شکر با رشد ۲۸ درصدی و برنامه‌ریزی برای خودکفایی کامل

• تولید شکر با افزایش ۴۲۰ هزار تنی و رشد نسبی ۲۸ درصدی، یکی از دستاوردهای برجسته این سال بوده است. گزارش تأکید می‌کند که با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، خودکفایی کامل در تأمین شکر کشور تا پایان دولت محقق خواهد شد.

چالش‌های پایدار

واردات بی‌رویه و نبود نهادهای خصوصی؛ چالش‌های اصلی کشاورزی

• این گزارش به مشکلات ساختاری از جمله واردات بی‌رویه محصولاتی مانند گوشت قرمز، کنجاله سویا و برنج و همچنین عدم قیمت‌گذاری مناسب برای محصولات داخلی اشاره می‌کند. فقدان نهادهای خصوصی منسجم نیز به عنوان یک مانع جدی بر سر راه توسعه این بخش شناسایی شده است.

تورم، میهمان ناخوانده سبد غذایی

تورم نقطه به نقطه گروه خوراکی‌ها به ۳۴.۳ درصد رسید

• اگرچه بخش کشاورزی رشد تولید داشته، اما تورم گروه خوراکی‌ها روندی صعودی را تجربه کرده و از ۳۱.۳ درصد در تیر ۱۴۰۲ به ۳۴.۳ درصد در تیر ۱۴۰۳ رسیده است. عواملی مانند اعتصاب کامیون‌داران، جنگ تحمیلی و اصلاح قیمت برخی اقلام از دلایل این افزایش عنوان شده است.

جهش در تولید محصولات استراتژیک

تولید پنبه ۱۵ درصد و تولید بذر گندم ۷.۴ درصد رشد کرد

• گزارش از افزایش تولید در محصولات راهبردی خبری می‌دهد. تولید پنبه با رشد ۱۴.۹ درصدی و افزایش ۱۲ هزار تنی و تولید بذر گندم با رشد ۷.۴ درصدی همراه بود. این امر در سایه گسترش سطح زیر کشت، استفاده از ارقام اصلاح‌شده و حمایت‌های مالی محقق شده است.

کاهش کسری تراز تجاری کشاورزی از ۱۱ به ۸ میلیارد دلار

می‌برد. این ضعف باعث می‌شود محصولات با ارزش افزوده پایین به بازار برسند، ضایعات افزایش یابد و سهم کشاورزان و تولیدکنندگان کوچک از سود نهایی بسیار محدود باشد. دولت در واقع باید با طراحی مدل‌های نوین زنجیره تأمین، باعث شود تا محصولات کشاورزی از مرحله تولید تا فرآوری و صادرات، ارزش افزوده واقعی پیدا کنند. این اقدام می‌تواند هم درآمد کشاورزان را افزایش دهد و هم توان رقابتی ایران در بازار جهانی را تقویت کند. ضروری است معاونت توسعه بازرگانی در رویکرد فعلی خود اصلاحاتی انجام دهد و به نهادهای شفاف و پاسخگو برای کل فعالان بخش خصوصی بدل شود. همچنین مشارکت اتاق بازرگانی و تشکل‌های صنفی در تصمیم‌سازی‌های این معاونت تقویت شود. علاوه بر آن سیاست‌گذاری بهبود یافت مبتنی بر برنامه‌های میان‌مدت و با نظرخواهی از فعالان بازار صورت گیرد تا از ضربه به بازارهای خارجی و از دست رفتن اعتماد تجار جلوگیری شود.

گفتنی است وزارت جهاد کشاورزی در یک سال گذشته دستاوردهایی چون مدیریت موفق بحران جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، عملکرد درخشان دفتر زیتون، رشد مثبت بخش کشاورزی و بهبود نسبی تراز تجاری داشته است. برای حرکت به‌سوی آینده‌ای مطمئن، بازتعریف ساختارها، شفاف‌سازی عملکردها و تعامل واقعی با بخش خصوصی بیش از هر زمان دیگری ضرورت دارد.

در جریان جنگ تحمیلی ۱۲ روزه و شرایط خاص ناشی از آن، وزارت جهاد کشاورزی با همکاری بخش خصوصی عملکردی قابل توجه داشت. بدین صورت که وزیر و معاونان با تشکیل کارگروه‌های فوری و تلاش شبانه‌روزی، توانستند مواد اولیه و کالاهای اساسی را بدون وقفه تأمین کنند و مانع بروز کمبودهای گسترده شوند. این هماهنگی، یکی از جلوه‌های مثبت تعامل میان دولت و بخش خصوصی بود. در یک سال اخیر دفتر زیتون وزارتخانه در عرصه‌های بین‌المللی حضوری پررنگ و موفق داشت. ارتقای جایگاه ایران در زنجیره تولید و تجارت زیتون، معرفی محصولات ایرانی در مجامع جهانی و ایجاد ارتباطات تجاری جدید، از جمله دستاوردهایی است که می‌توان آن را یکی از نقاط قوت شاخص وزارتخانه دانست. از سوی دیگر، تراز تجاری بخش کشاورزی بهبود یافت و کسری آن از ۱۱ میلیارد دلار به ۸ میلیارد دلار کاهش پیدا کرده است. همچنین افزایش صادرات ۳۲ درصدی، بخشی از این دستاورد بود.

علاوه بر آن احیای فرآیند ارزیابی عملکرد استان‌ها پس از سه سال وقفه و راه‌اندازی سامانه‌هایی مانند «فواد» برای دریافت بازخورد مردمی، از نشانه‌های بازگشت شفافیت و پاسخگویی به مجموعه مدیریتی وزارت جهاد است. علاوه بر آن بخش کشاورزی ایران همچنان از نبود یک زنجیره تأمین و ارزش منسجم رنج

رضایی کمال آبادی
عضو کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی ایران

همچنین، تمرکز بر دانش بنیان کردن بخش کشاورزی و استفاده از فناوری‌های نوین در حوزه‌هایی مانند آبیاری دقیق و استفاده ساختار است. این اقدامات نوید بخش آینده‌ای پایدار و پربازده برای کشاورزی کشور است. باید به این نکته مهم نیز اشاره کرد که موفقیت در بخش کشاورزی بدون مشارکت فعال تمامی ذی‌نفعان امکان‌پذیر نیست. در این راستا، با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، گام‌های مهمی در تکمیل و استقرار ساختار اتاق اصناف کشاورزی ایران برداشته شده است. از تلاش‌های وزیر محترم جهاد کشاورزی در این مسیر قدردانی می‌کنیم و ابراز امیدواری داریم که با ادامه این همکاری‌های سازنده، اتاق اصناف کشاورزی به جایگاه اصلی خود به عنوان صدای واحد کشاورزان دست یابد. این رویکرد، درک مشترکی از چالش‌ها و فرصت‌ها ایجاد می‌کند و به فعالان این بخش اجازه می‌دهد که در روند تصمیم‌گیری‌ها نقش مؤثرتری ایفا کنند. این همکاری، بویژه در حوزه تسهیل امور اداری و رفع برخی موانع، نتایج مثبتی به همراه داشته است. از سوی دیگر تراز تجاری بخش کشاورزی نیز در یک سال گذشته بهبود قابل توجهی را تجربه کرده است. صادرات محصولات کشاورزی با این ارقام نه تنها نشان دهنده افزایش توان تولید داخلی است، بلکه حاکی از ارتقای کیفیت و توان رقابتی محصولات ایرانی در بازارهای جهانی است. این موفقیت، حاصل تلاش‌های مشترک تولیدکنندگان و نهادهای دولتی در تسهیل فرآیندهای صادراتی و بازاریابی بین‌المللی است. در پایان، باید گفت که مسیر توسعه کشاورزی، مسیری مستمر و نیازمند همکاری همه جانبه است. آمارها و اقدامات صورت گرفته در یک سال گذشته، گامی رو به جلو محسوب می‌شوند و ما در اتاق اصناف کشاورزی ایران، با تمام توان در این مسیر، همراه و حامی تولیدکنندگان این مرز و بوم خواهیم بود.

کشاورزی ایران در مسیر تحول؛ از رشد منفی به مثبت

کشاورزی به‌عنوان یکی از بخش‌های حیاتی اقتصاد ایران، همواره نقشی کلیدی در تأمین امنیت غذایی و توسعه پایدار کشور داشته است. به‌عنوان رئیس اتاق اصناف کشاورزی ایران، وظیفه خود می‌دانم که به جنبه‌هایی پیردازم که آینده کشاورزی را تحت تأثیر قرار داده‌اند. در ماه‌های اخیر، بخش کشاورزی مسیری رو به رشد و پویایی را آغاز کرده است. آمارهای رسمی نشان می‌دهند که رشد بخش کشاورزی از منفی ۲.۴ درصد به مثبت ۳.۲ درصد رسیده است؛ جهشی ۵.۶ درصدی که بالاتر از هدف برنامه هفتم توسعه بوده و بیانگر حرکت رو به جلوی این بخش است. این آمار نشان می‌دهد که تولیدکنندگان کشاورزی در سایه شرایط جدید، توانسته‌اند بر چالش‌های پیشین غلبه کنند و به سطوح تولیدی بهتری دست یابند. این دستاوردها تنها به ارقام کلی محدود نمی‌شوند؛ برای مثال، در حوزه تولید محصولات استراتژیک، شاهد رشد در تولیداتی مانند گوشت قرمز و تخم مرغ و همچنین افزایش تولید شیر خام بوده‌ایم. رشد قابل توجه تولید ماهیان خاویاری نیز از جمله مواردی است که نشان دهنده پتانسیل‌های بالفعل شده در این دوره است. این دستاوردها نتیجه تلاش و پشتکار بی‌وقفه کشاورزان، دامداران و فعالان این بخش است که با برنامه‌ریزی و حمایت‌های اصلی، توانسته‌اند عملکرد خود را ارتقا بخشند. یکی از رویکردهای قابل توجه در یک سال گذشته وزارت جهاد کشاورزی، تأکید بر مدیریت هوشمند و دانش محور در حوزه کشاورزی بوده است.

اجرای برنامه‌هایی همچون الگوی کشت، که با هدف حفاظت از منابع حیاتی مانند آب و خاک طراحی شده، نشان از توجه به برنامه‌ریزی بلند مدت دارد. این نوع برنامه‌ریزی به جای اتکا بر تصمیم‌گیری‌های مقطعی، بر مبنای داده‌های دقیق و ظرفیت‌های بومی هر منطقه صورت می‌گیرد. این رویکرد می‌تواند به افزایش بهره‌وری و کاهش وابستگی به واردات در آینده نیز کمک کند.

پیمان عالمی آرانی
رئیس اتاق اصناف کشاورزی ایران